

РЕШЕНИЕ

№ 189

гр. Пловдив, 09.11.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ПЛОВДИВ, 2-РИ ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на седми октомври през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Станислав П. Георгиев
Членове: Стоян Ат. Германов
Христо В. Симитчиев

при участието на секретаря Анна Д. Стоянова
в присъствието на прокурора Атанас Г. Янков
като разглежда докладваното от Стоян Ат. Германов Въззивно гражданско дело № 20225000500323 по описа за 2022 година

Производството е въззивно и се развива по реда на чл. 258 и сл. от ГПК.

С Решение № 260188 от 18.05.2022 г. по гр.д. 1667/2020 г. Окръжен съд – Пловдив е осъдил П. на РБ – С., бул. „В.“ № 2, да заплати на Б. П. Д. с ЕГН - *****, с адрес: град П., ул. „Е.П.“ № 37, на основание чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ сумата 25000 лева-двадесет и пет хиляди лева, представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди – дискредитиране на доброто му име и на авторитета му в обществото; сриване на самочувствието му; затваряне се в себе си и трудна комуникация дори с близки приятели и със семейството; лесно изнервяне и повишаване на кръвното налягане; силен психоемоционален стрес, притеснение, отчаяние и безнадеждност за бъдещето, семейни конфликти и финансови проблеми, в резултат на привличането му на 20.01.2011 г. като обвиняем по ДП № 26П/2010 г. на СО-СГП, прок. преп. № 4-4474/2010 г., за престъпление по чл. 302, т. 2, б., „А“, вр. чл. 301, ал. 1, пр. 1 и 2, алт. 1 от НК, прекратено от Прокуратурата на 03.12.2015 г. на основание чл. 243, ал. 1, т. 1 във вр чл. 24, ал. 1 от НПК, тъй

като деянието не е извършено, ведно със законната лихва, считано от 03.08.2017 г. до окончателното плащане, както и на основание чл. 10, ал. 3 от ЗОДОВ да заплати и сумата от общо 724 лева-седемстотин двадесет и четири лева – такси и разноски за адвокатска защита, съразмерно с уважената част от иска, като до пълния предявен размер от 70000 лева е отхвърлил иска като недоказан и неоснователен.

Недоволен от така постановеното Решение на ПОС е останал ответникът П. на РБ (ПРБ), от който е постъпила въззивна жалба вх. № 265521/23.05.2022 г. чрез Окръжна прокуратура – Пловдив. Решението се обжалва като неправилно, незаконосъобразно и необосновано и се иска неговата отмяна в осъдителната му част, като бъде изцяло отхвърлен предявеният иск или, алтернативно – намаляване размера на присъденото обезщетение до справедлив размер в съответствие с принципите на чл. 52 от ЗЗД. Излагат се конкретни доводи относно крайната недостатъчност на ангажираните от ищеца Д. доказателства; анализира се заключението на приетата СМЕ относно причините за констатираната артериална хипертония; относно липсата на отговорност от страна на ПРБ за медийната активност на висшите служители на МВР, включително и на министър Цветан Цветанов, както и по отношение на отнетото разрешение за достъп на класифицирана информация и за преназначаването му на работа в друго населено място. Навеждат се аргументи и с оглед алтернативното искане – за намаляване на присъденото обезщетение, като се сочи на негова прекомерност с оглед критериите на чл. 52 от ЗЗД; взетата лека мярка за неотклонение гаранция в пари в размер на 2000 лева, отменена на 06.02.2013 г.; както и фактическата и правна сложност на делото, по което обвиняеми са 14 лица, без да са налагани сериозни ограничения и мерки на процесуална принуда за дълъг период от време спрямо ищеца.

В отговор на тази въззивната жалба с Вх.№ 265804/01.06.2022 г. Б. П. Д. чрез процесуалния си пълномощник – адвокат С. Х. С., вписана в Адвокатска колегия – П. се изразява становище за неоснователност на жалбата на ПРБ. Счита се, че възражението за прекомерност на така определеното обезщетение следва да бъде оставено без уважение; коментира се разпоредбата на чл. 52 от ЗЗД; цитира се съдебна практика за обезщетяване по ЗОДОВ по отношение на незаконни обвинения в сферата на определени професии, включително и тази на ищеца; коментира се безупречното

професионално поведение на Д.; продължителността на наказателното производство; отраженията в социалното и професионалното му развитие и в здравословното му състояние. Според Д. присъденото обезщетение от ПОС е занижено.

Депозирана е въззивна жалба от Б. П. Д. чрез адв. С. С. с Вх.№ 265802/01.06.2022 г. Атакува се първоинстанционното решение на ПОС в отхвърлителната му част, като неправилно. Искане за постановяване на решение, с което да се уважат предявените от Д. искове в пълен размер като основателни и доказани. Излагат се аргументи относно неправилността на решението на ПОС свързани с анализа на разпоредбата на чл. 52 от ЗЗД, като се цитира практика на ВКС и Р на ЕСПЧ; относно неправилността на съдебният акт на ПОС, че компенсирането на Д. с 25000 е достатъчно; влошаването на психическото, емоционалното и здравословното състояние на ищеца; причинно-следствената връзка между влошеното състояние на Д. и воденото срещу него наказателно производство; относно събраните гласни доказателства; цитира се конкретно решение на ВКС свързано с правилото, че при незаконно обвинение на лица, упражняващи професия подобна на тази на ищеца в извършване на престъпление в тази област, това би следвало да има по-силно негативно отражение върху неимуществената им сфера; създаваните препятствия в професионалната му реализация; медийния интерес и отразяване; цитират се конкретни решения във връзка с присъдени размери на обезщетения по ЗОДОВ.

Въззивните жалби са подадени в срока по чл. 259, ал. 1 от ГПК от легитимирани лица – ищец и ответник, засягат се неблагоприятни отхвърлителни, респ. осъдителни за тях части от първоинстанционно решение, по съдържание и приложения са редовни, поради което се явяват допустими.

Съдът, след преценка на събраните в хода на производството доказателства, поотделно и в тяхната съвкупност, намира за установено следното:

Гражданско дело № 1667/2020 г. по описа на Пловдивски окръжен съд е образувано по предявен иск на основание чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ от Б. П. Д. срещу П. на РБ за обезщетяване на неимуществени вреди в размер на 70000 лева, ведно със законната лихва от 03.12.2015 г. до окончателното плащане,

както и направените по делото разноси. Твърдяло се е от ищеца, че през 2011 г. е работил като полицаи при РД „Г.п.“ - Р.. На 20.01.2011 г. е бил привлечен като обвиняем за това, че на 04.08.2010 г. на територията на ГКПП „Д.М. - Р.“, трасе входящи товарни автомобили в РБ, като длъжностно лице, посредством злоупотреба със служебно положение на служител от състава на МВР, полицаи при РДГП Р., е поискал от И.Д. дар, който не му се следва (парична сума), за да не извърши действия по служба - проверка на превозно средство, товара и съпътстващите го документи, за да премине товарният автомобил границата през ГКПП на българска територия - престъпление по чл. 302, т. 2, б., „А“, вр. чл. 301, ал. 1, пр. 1 и 2, алт. 1 от НК и му е взета мярка за неотклонение „парична гаранция“ от 2000 лева. На 24.01.2011 г. срещу ищеца е било образувано дисциплинарно производство по чл. 230 от ЗМВР на основание повдигнатото му обвинение за престъпление по чл. 302, т. 2, б., „А“, вр. чл. 301, ал. 1, пр. 1 и 2, алт. 1 от НК, а на 07.03.2011 г. е отнето разрешението му за достъп до класифицирана информация. Ищецът е бил отстранен от работа до 04.05.2011 г. и е преназначен в ГОДГ при ГПУ – С. на длъжност, която не изисква достъп до класифицирана информация. На 10.09.2015 г. СГП е прекратила воденото срещу ищеца наказателно производство на основание чл. 243, ал. 1, т. 2 от НПК, поради липса на доказателства, а с Определение от 03.12.2015 г. ОС – Р. Постановлението от 10.09.2015 г. за прекратяване на наказателното производство е изменено относно основанията – по чл. 243, ал. 1, т. 1, вр. чл. 24, ал. 1 от НПК, т.е. деянието не е извършено. При тази фактическа обстановка за ищеца Б. Д. е възникнал правен интерес на основание чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ, вр. чл. 7 от Конституцията на РБ и чл. 13 от КЗПЧОС да търси обезщетение от Прокуратура на РБ за претърпените от него неимуществени вреди, които са пряка последица от водения срещу него наказателен процес. Претърпените от ищеца неимуществени вреди се изразявали в силен психоемоционален стрес, притеснение, загуба на самочувствие, чувство на безпомощност и обреченост, zlepоставяне, влошаване на психическото му състояние. Наказателното преследване, продължило близо 5 години, сринало самочувствието на ищеца; затворил се в себе си и комуникирал трудно дори с близки приятели и със семейството си; лесно се изнервял; чувствал, че е в депресия дълъг период от време; изпитвал отчаяние и безнадеждност за бъдещето; ескалирали семейни конфликти, като ищецът нямал желание да се върне на работата си, която

преди това била негов приоритет. След възстановяването му на работа в полицията новата му длъжност и месторабота изисквали продължителни отсъствия от дома му, което било допълнителен повод за семейни конфликти, постоянните отсъствия на бащата се отразили негативно и на детето му, което започнало да посещава психолог, а това още повече накърнило психическото състояние и самочувствието на ищеца. От стрес и притеснение започнал да вдига високо кръвно налягане, като дори и след прекратяване на наказателното производство ищецът не успял да възвърне увереността и самочувствието си и да възстанови напълно психическото си здраве. Освен това, изпитвал сериозни финансови затруднения, тъй като обслужвал кредит и се наложило да продаде автомобила си, а впоследствие и жилището си в град Р., за да може да обслужва кредита. Широкото медийно отразяване на воденото срещу ищеца наказателно производство също се отразило изключително негативно на неговия авторитет и самочувствие. Всички тези неимуществени вреди били в причинно-следствена връзка с воденото срещу него наказателно производство. Затова е поискал от първоинстанционния съд да постанови решение, с което да осъди ПРБ да му заплати претендираното обезщетение за неимуществени вреди в размер на общо 70000 лева, ведно със законната лихва, считано от датата на влизане в сила на постановлението за прекратяване на наказателното производство – 03.12.2015 г. до окончателното плащане, както и направените по делото разноски. В своя отговор на ИМ пред ПОС ответникът ПРБ е оспорил изцяло иска като недоказан и неоснователен, като твърдял, че претенцията на ищеца за преживените болки и страдания е била недоказана. Според ПРБ на ищеца е била наложена най-леката мярка за неотклонение „Подписка“, при това в невисок размер, която е била отменена от СГП през 2013 г., а наказателното производство е продължило в разумен срок, въпреки че делото е било с фактическа и правна сложност и са били привлечени като обвиняеми общо 14 лица. Претендираният размер от 70000 лева на обезщетението за неимуществени вреди за ПРБ е бил изключително завишен и несъобразен с чл. 52 от ЗЗД. Направено е възражение за съпричиняване по чл. 5, ал. 1 от ЗОДОВ или алтернативно по чл. 5, ал. 2 от ЗОДОВ, тъй като с неправомерното си поведение ищецът сам е дал повод за наказателното преследване. Ответникът е възразил за частична погасителна давност на претендираните лихви, съгласно чл. 111, б. „в“ от ЗЗД. Поискано е в отговора искът да бъде отхвърлен като неоснователен или да бъде уважи

частично в минимален размер.

Окръжният съд е намерил за установена следната фактическа обстановка: безпротиворечиво било установено, че с Постановление от 20.01.2011 г. по сл.д. № 26П/2010 г., СО-СГП, пр.пр.№ 4-4474/2010 г., СГП, ищецът Д. е привлечен като обвиняем за това, че на 04.08.2010 г. на територията на ГКПП „Д.М. - Р.“, трасе - входящи товарни автомобили в РБ, като длъжностно лице, посредством злоупотреба със служебно положение на служител от състава на МВР, полицай 3-та степен при РДГП Р., е поискал от И.Д. дар, който не му се следва, за да не извърши действия по служба - проверка на превозно средство, товара и съпътстващите го документи, за да премине товарният автомобил границата през ГКПП на българска територия, като се е качил в кабината на товарния автомобил, отворил хладилника и взел от там кутийка газирана безалкохолна напитка „Кока-Кола“ на стойност 1,20 лв. - престъпление по чл. 302, т. 2, б., „А“, вр. чл. 301, ал. 1, пр. 1 и 2, алт. 1 от НК, и му е взета мярка за неотклонение „парична гаранция“ в размер на 2000 лева. С Постановление от 17.04.2013 г. на СГП обвинението е било конкретизирано и Б. Д. отново е бил привлечен като обвиняем за посоченото престъпление. С Постановление от 06.02.2013 г. на СГП мярката за неотклонение и на обвиняемия е отменена служебно, поради изтичане на 2-годишния срок по чл. 234, ал. 8, изр. 1, пр. 1 от НПК. С постановление от 10.09.2015 г. на СГП е било прекратено ДП № 26П/2010 г., СО-СГП, пр.пр.№ 4-4474/2010 г., СГП, по отношение на 12 обвиняеми, в т.ч. и по отношение на настоящия ищец Б. Д., поради недоказаност на повдигнатите им обвинения в извършване на престъпления при независимо извършителство. След обжалване от ищеца на Постановлението от 10.09.2015 г. за прекратяване на наказателното производство, с Определение от 03.12.2015 г. по ч.н.д.№ 598/2015 г. ОС – Р. е изменил основанието за прекратяване по отношение на него, а именно - по чл. 243, ал. 1, т. 1, вр чл. 24, ал. 1 от НПК, тъй като деянието не е извършено. От приложеното по делото лично кадрово досие на ищеца е било установено, че на 24.01.2011 г. той е бил временно отстранен от работа и срещу него е било образувано със Заповед № 229/24.01.2011 г. дисциплинарно производство по чл. 230, ал. 1, т. 2 и ал. 2 от ЗМВР на основание повдигнатото му обвинение за престъпление по чл. 302, т. 2, б., „А“, вр. чл. 301, ал. 1, пр. 1 и 2, алт. 1 от НК, а на 07.03.2011 г. е било отнето от Директора на ГД „Г.п.“ разрешение № 3690 за достъп на ищеца до

класифицирана информация. Със Заповед № 7409/04.05.2011 г. дисциплинарното производство е било прекратено, поради липса на доказателства за извършено от ищеца дисциплинарно нарушение по смисъла на чл. 227, ал. 1, т. 7 от ЗМВР, като той е възстановен на работа и му е изплатено дължимото възнаграждение за времето на отстраняване от длъжност. Впоследствие на ищеца са предложени вакантни длъжности в С. и в Г.Т., които не са изисквали достъп до класифицирана информация, като по негова молба вх.№ 39307/30.05.2011 г. бил е преназначен в група „ОДГ“ на ГПУ – С. на длъжността „полицай на ГКПП“, категория Е – III степен. Били приложени по делото са приложени части от публикации в различни печатни и електронни медии, в които е отразено процесното наказателно производство срещу четиринадесет гранични полицаи от ГКПП „Д.М.“ – Р., като в нито една от тях не са посочени имена, а само инициали с две букви и възраст. От приложената медицинска документация - амбулаторни листове и етапна епикриза е било установено, че ищецът страдал от Хипертонично сърце без (застойна) сърдечна недостатъчност. Било е прието заключението на съдебно-медицинска експертиза, оспорено от ищеца. От него и от обясненията, дадени от вещото лице в съдебно заседание се установило, че в периода на водене на наказателното производство срещу ищеца той е имал 2 посещения при лекар, който е документирал нормално високо артериално налягане, като до 03.12.2015 г. няма данни за други прегледи. Новодиагностицираната при ищеца артериална хипертония протичала неусложнено, без хипертонични кризи, новопоявили се ритъмно-проводни нарушения, без прояви на остра или изострена сърдечна недостатъчност. Тя била най-честото хронично заболяване в България, като рискови фактори за появата му са били наднорменото тегло, повишена консумация на готварска сол и алкохол, ниска физическа активност и заседнал начин на живот, тютюнопушене, психо-емоционално напрежение и стрес. Психическото напрежение можело да бъде пусков механизъм за възникването на есенциална артериална хипертония, за влошаване на болестта и за появата на усложнения, но не можело да се разглежда като самостоятелна причина за възникването ѝ. Това е било многофакторно заболяване и воденото срещу ищеца наказателно производство не можело да се разглежда като причина за настоящото му здравословно състояние. Била е допусната повторна СМЕ във връзка с извършеното оспорване, която потвърдила изводите на предходната СМЕ,

като и според второто вещо лице ищецът страдал от есенциална артериална хипертония, втора степен. Която представлявала наличие на патологично повишено артериално налягане в покой, водещо до увреждане на съдовете по всички органи и системи с последващи органни увреди и усложнения, каквито се откривали и при ищеца – левокамерна хипертрофия. Психоемоционалния стрес и напрежение, на които е бил изложен ищеца, са били довели до влошаване в протичането на болестта и са действали като утежняващ фактор, но не и като основна причина за възникване на заболяването. Артериалната хипертония е била мултифакторно заболяване, за наличието на което е било нужно взаимодействието на различни рискови фактори – пол, позитивна фамилна анамнеза, рискова професия, психоемоционален стрес и др., като в медицинската литература не съществувала отделна нозологична единица в класификацията на това заболяване, дължаща се психоемоционален стрес. Съгласно приетата и неоспорена пред ПОС съдебно–психологична експертиза е било установено, че провеждането на наказателно производство срещу дадено лице води до стигматизация на личността му, като стигмата включва априорни негативни оценки, засягащи престижа на личността и устойчиво активира определени негативни възприятия на обществото спрямо това лице. Влиянието на стигмата върху ищеца през посочения период (2011 г. – 2015 г.) довело до повишена тревожност, както по отношение на основни ценности свързани със семейството и любовта, така и по отношение на поддържане на пълноценни социални контакти. Професионалното развитие също е било засегнато, тъй като местоработата на лицето е било преместена на разстояние, отнет е бил статус чрез отнемане на допуск да класифицирана информация. Нямаło доказателства, че ищецът е бил „реабилитиран“ пред обществото посредством средствата за масова информация, което свидетелствало за продължаващото наличие на стигмата. Относно начина на живеене ищецът е успял да намери начин да продължи, осигурявайки си икономическа стабилност посредством продажба на движимо и недвижимо имущество. Не са били налице тежки дезадаптации, но са били налични житейски обстоятелства на промени, които се разглеждат в контекста на понятието „ситуативна криза“. Ищецът е бил поставен в условията на висока тревожност и несигурност в полето на социалното, личното и професионалното живеене. По делото са били събрани гласни доказателства. Свидетелката З.Н., която ищецът живеел на семейни

начала и имали общото дете, е била установила състоянието на ищеца при научаване на обвинението срещу него; трудностите при внасяне на определената му парична гаранция; личностните промени след отстраняването от работа; отказ за нормална комуникация с колеги, които са го търсили, както и други, които са го отбягвали; относно медийното отразяване на случая; обстоятелството, че е поради това обвинение не е могъл да се зарадва на прекрасните мигове на бремеността на свидетелката при очакване на детето им; притесненията на ищеца при научаване на случилото се от неговите възрастни родители; липсата на доходи в периода след отстраняване от работа, обстоятелството, че поради това е продал автомобила и жилището си в град Р., закупено на кредит, защото не е могъл да го обслужва; чувствал се е непълноценен, защото не можел да осигурява семейството си; промени в поведението и здравословното му състояние; възстановяването на ищеца на работа, шест месеца по-късно в друг град на 150 км от дома им, което се отразявало зле на отношенията помежду им и на детето им. Ж.К. – колега е свидетелствал, че познавал ищеца от 2005 г., имали с приятелски отношения; затворил се е в себе след обвиненията през 2011 г.; избягвал е всякакви контакти с приятели и колеги; чувствал се е засрамен пред тях, като сочен с пръст престъпник; бил му взет достъпа за класифицирана информация и не се знаело какво ще се случи с него; бил е отстранен от работа; някои колеги се отдръпнали от него; имал финансови затруднения, влошило се здравословното му състояние; бил възстановен на работа след 4 месеца, на около 120 км от дома му, на сменен режим и фактически 15 дена в месеца не можел да бъде със семейството си; не можело да бъде възстановен на предишната му работа, тъй като му бил отнет достъпа до класифицирана информация. Според свидетеля Д.Д., който е бил бивш съученик на ищеца, той не злоупотребявал с алкохол и цигари; от малък спортувал волейбол; бил в спортно училище; знаел, че последните десет години той ходил на турнили по волейбол; ходел да тича на стадиона, дори заедно тичали и да тренирали заедно.

Първоинстанционният окръжен съд е направил следните правни изводи: приел е предявеният на основание чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ иск на ищеца против ПРБ за процесуално допустим, а разгледан по същество – частично основателен. Според ПОС отговорността на държавата за вреди, причинени на граждани, по ЗОДОВ е специална по отношение на деликтната

отговорност по чл. 45 и сл. от ЗЗД, като разпоредбите на последния закон се прилагат субсидиарно само за неуредени въпроси, съгласно § 1 от ЗР на ЗОДОВ. Според чл. 1 и чл. 2 от ЗОДОВ, отговорността на държавата за вреди, причинени на граждани, се ангажира в две хипотези: за вреди от незаконни актове, действия или бездействия на държавни органи или длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност и за вреди, причинени от дейността на правозащитните органи - дознанието, следствието, прокуратурата и съда. Отговорността на държавата по ЗОДОВ е обективна и възниква при наличието на предвидените в този закон предпоставки, без да е необходима вина у съответното длъжностно лице, съгласно чл. 4 от ЗОДОВ, а още по-малко тази вина се предполага, за разлика от деликтната отговорност по чл. 45, ал. 2 от ЗЗД. В конкретния случай не е имало спор, че от страна на ответника Прокуратурата на РБ е било образувано наказателно производство, като с Постановление от 20.01.2011 г. по сл.д. № 26П/2010 г. на СО-СГП, пр.пр. № 4-4474/2010 г. на СГП, ищецът Д. е бил привлечен като обвиняем за това, че на 04.08.2010 г. на територията на ГКПП „Д.М. - Р.“, трасе входящи товарни автомобили в РБ, като длъжностно лице, посредством злоупотреба със служебно положение на служител от състава на МВР, полицай 3-та степен при РДГП Р., е поискал от И.Д. дар, който не му се следва, за да не извърши действия по служба - проверка на превозно средство, товара и съпътстващите го документи, за да премине товарният автомобил границата през ГКПП на българска територия, като се е качил в кабината на товарния автомобил, отворил хладилника и взел от там кутийка газирана безалкохолна напитка „Кока-Кола“ на стойност 1,20 лева, което съставлявало престъпление по чл. 302, т. 2, б., а“, във вр. чл. 301, ал. 1, пр. 1 и 2, алт. 1 от НК, както и че му е била взета мярка за неотклонение „парична гаранция“ в размер на 2000 лева. С Постановление от 10.09.2015 г., изменено с Определение от 03.12.2015 г. на ОС – Р., Прокуратурата е прекратила ДП № 26П/2010 г. на СО-СГП, пр.пр. № 4-4474/2010 г., по отношение на ищеца на основание чл. 243, ал. 1, т. 1, във вр. чл. 24, ал. 1 от НПК, тъй като деянието не е извършено, както и по отношение на още 12 обвиняеми, поради липса на доказателства. В случая първоинстанционния съд е намерил, че наказателното производство в неговата досъдебна фаза е продължило необосновано дълго – около 5 години, с оглед маловажния предмет на престъплението, в което ищецът е бил обвинен и липсата на годни доказателства за извършването му от ищеца и не

е приключило в разумен срок. За разлика от него, дисциплинарното производство по ЗМВР е приключило само в рамките на 3 месеца, като поради липса на доказателства за извършено от ищеца дисциплинарно нарушение, за което е било образувано и досъдебното производство, ищецът е бил възстановен на работа в МВР като граничен полицаи. Ангажираните писмени и гласни доказателства установили, че в резултат на незаконното му обвинение в извършване на престъпление през продължителен период от време е било дискредитирано доброто име на ищеца и неговия авторитет в обществото; сринало се е било самочувствието му; затворил се в себе си и комуникирал трудно дори с близки приятели и със семейството си; лесно се изнервял, повишавало се кръвното му налягане; изпитвал силен психоемоционален стрес, притеснение, отчаяние и безнадеждност за бъдещето и въпреки щастливото събитие – раждането на дъщеричката му, ескалирали и семейни конфликти. Появили се и финансови проблеми, които принудили ищеца да продаде автомобила си и новопридобитото с банков кредит жилище. Отделно от това, след възстановяването му на работа, поради отнетия допуск до класифицирана информация, се наложило ищецът да работи като граничен полицаи в друг град, като това го отдалечило от семейството му и причинявало допълнителни трудности. Поради това ПОС е намерил, че е налице хипотезата на чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ за ангажиране на безвиновната, гаранционно-обезпечителна отговорност на държавата за репарирание на причинените на ищеца преки неимуществени вреди от органите на П. на РБ, които са в причинна връзка и в резултат на повдигнатото и поддържаното срещу него обвинение в извършване на престъпление по чл. 302, т. 2, б., „А“, вр. чл. 301, ал. 1, пр. 1 и 2, алт. 1 от НК, като наказателното производство е било прекратено от Прокуратурата, тъй като деянието не е извършено, поради което предявеният иск за обезщетяване на неимуществените вреди е доказан по основание. При определяне размера на предявения иск по чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ съдът е приел, че предвид естеството и интензитета на отрицателните последици в емоционално и психическо отношение, които е претърпял ищеца, вследствие неправилното му привличане под наказателна отговорност, както и с оглед вида и характера на обвинението и продължителността на наказателното производство, следвало да му се присъди обезщетение за претърпените от него неимуществени вреди в размер на 25000 лева. Не били доказани направените

от ответника възражения за съпричиняване на вредоносния резултат от страна на ищеца по чл. 5, ал. 1 и ал. 2 от ЗОДОВ. Окръжният съд е приел, че сумата на обезщетението следва да се присъди ведно със законната лихва, считано от влизане в сила на постановлението за прекратяване на наказателното производство, но предвид направеното от ответника основателно възражение за изтекла 3-годишна погасителна давност по чл. 111, б. „в“ от ЗЗД, законната лихва следва да се присъди считано от 03.08.2017 г. до окончателното плащане, като до пълния предявен размер от 70000 лева искът се явявал недоказан по размер и неоснователен и следвало да бъде отхвърлен.

Държавата носи обективна отговорност за незаконно причинени вреди от дейността на правозащитните органи, като при този вид отговорност се прилага принципа на риска, а не на вината, при което отговорността за вреди се поема от този, който е създал риска, а по обвинение в извършване на престъпление рискът е за прокуратурата, на която е предоставена държавната функция по обвинението в наказателния процес. При незаконно обвинение именно тя е легитимирана да представлява държавата по исковете за обезщетяване на вреди при наличие на прекратяване на образувано наказателно производство, поради това, че деянието не е извършено – чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ, какъвто е и настоящия случай. Трайно прието е в практиката на съдилищата, че обезщетението по ЗОДОВ се определя глобално, в рамките на конкретното наказателно производство, не само по отношение на повдигнатото обвинение, но и при предявена обезщетителна претенция, поради неспазен разумен срок на производството.

Настоящата инстанция възприема установената фактическа обстановка от първоинстанционния съд. С оглед крайния резултат по делото тя следва да бъде допълнена с относими и значими обстоятелства, със стратегически последици за последващия в доказани обективни измерения (след образуване на наказателното досъдебно производство) професионален и личен живот на жалбоподателя-ищец. Видно от приложеното на л. 43 „Отнемане на разрешение за достъп до класифицирана информация“ № 4 от 07.03.2011 г. издадено от Директора на Главна дирекция „Г.п.“ е посочено основание: чл. 59, ал. 1, т. 1 във вр. с чл. 40, ал. 1, т. 5 от Закона за защита на класифицираната информация (ЗЗКИ). Препращащият текст на чл. 59, ал. 1, т. 1 от ЗЗКИ повелява, че издаденото разрешение се отнема, когато се установи, че лицето не отговаря на някои от изискванията на чл. 40, ал. 1 от ЗЗКИ.

Нормата е с императивен характер. Посоченият в документа за отнемане на достъпа член 40, ал. 1, т. 5 от ЗЗКИ в редакцията му от момента на образуване на досъдебното производство против Д. до момента на окончателното му приключване гласи, че разрешение за достъп до класифицирана информация се издава на лице, срещу което „няма образувано досъдебно или съдебно производство за умишлено престъпление от общ характер“.

Изводът е, че компетентният орган е бил длъжен при наличие на посочената предпоставка да отнеме разрешителното на Д. и не е имал друга възможност. Ето защо образуваното досъдебно производство при първоначално явно съмнителна достатъчност на данните по смисъла на чл. 211 във вр. с чл. 207, ал. 1 от НПК е с пряка, непосредствена, предвидима последица – отнемане на разрешението по ЗЗКИ. И тъй като същото е било задължително условие за упражняване на професията му в град Р., независимо от бързо приключилото с оневиняващ резултат дисциплинарно производство, което го възстановява на заеманата длъжност, то именно поради действията на ответника-жалбоподател, той не е могъл да се върне точно на тази длъжност и точно в това населено място, където е неговото фактическо семейство. Заставен от обстоятелствата, предизвикани от органите на досъдебното производство, той е избрал измежду две възможности работно място в същата система – на Регионална дирекция „Г.п.“ - Р., неизискващо допуск до класифицирана информация, а именно граничен полицаи – в град С., като другото място е било в Г.Т.. Именно като причина – „отнемане на достъп до класифицирана информация“ е посочил в заявлението си (л. 409) Б. Д. за назначаването си на новото работно място. Естеството на работа, даваните дежурства и смени са изисквали присъствие на Д. далече от семейството му, което се е отразило пряко и непосредствено в негативен план, довели до раздяла с детето му и неговата майка, установена в последно съдебно заседание пред окръжния съд.

Не на последно място – несигурността относно бъдещето на Д., включително и финансова са го принудили, това което е предвиждал за семейството си като дом (апартамент в град Р.) да бъде продадено, а също и притежавания от него автомобил.

Относно публикациите и медийната разгласа на обвинението за тежко умишлено престъпление – подкуп, със засилен обществен интерес и

заклеймяване срещу Д.. Настоящият състав не приема анонимност на лицето, когато са публикувани инициалите на собственото и фамилното му име, възрастта, местоработата, времето и мястото на твърдяното извършване на предполагаемото деяние – недоказано взета кутия напитка на стойност 1 лев и 20 стотинки. Посочените индикатори са достатъчни за конкретизиране на лицето, още повече от негови познати, колеги и роднини. Медийната разгласа е предвидима и допусната от ПРБ, като именно от прокурора зависи всякаква разгласа на следствените материали съгласно правомощията му по чл. 198, ал. 1 от НПК.

Така изложените факти водят до извод за широк обществен отзвук на незаконното обвинение против Б. Д., отразило се пряко в последващото развитие и структуриране на личния и професионален негов живот в значими негативни аспекти, обективно доказани по делото. Безсмислената продължителност на досъдебното производство, при липса на престъпление, при липса на достатъчно данни за образуването му и при липса на забавящо процеса поведение на обвиняемия са довели до вредоносни неимуществени резултати на несигурност, тревожност, многогодишна социална и професионална стигматизация спрямо въззивникът-ищец в повече от нормалните. Налице са достатъчно обективни факти, обосноваващи негативно въздействие върху преследвания, свързано с притеснения от изхода на производството, тревога, потиснатост, накърняване на моралните и нравствени ценности в причинно-следствената им връзка с наказателното досъдебно производство.

Съгласно § 1 от ДР на ЗОДОВ във вр. чл. 52 от ЗЗД обезщетението за неимуществени вреди се определя от съда по справедливост. Приложимите критерии са свързани с тежестта на обвинението, продължителността на наказателното преследване, личността на увредения, настъпилите промени в обществения статус и репутацията на лицето, негативното отражение в резултат на воденото наказателно производство върху душевното състояние на обвинения, свързани със страх от неоснователно осъждане, засегната чест и достойнство, неизбежни ограничения в личния, обществен и професионалния живот (Р-281/21.06.2012 г., гр.д. № 1240/2011 г., IV ГО на ВКС). От доказателствата по делото се установява, че досъдебното производство спрямо Д. е продължило без основателни причини почти пет години, бил е обвинен без налични достатъчно данни за това в тежко

умишлено престъпление с завишена степен на обществена опасност – подкуп и то като лице, призвано да се бори със закононарушенията – граничен полицай, осъществена е масирана медийна разгласа, отнето му е разрешително за достъп до класифицирана информация без което не може да упражнява професията си на позицията на която е бил, поради това е бил принуден да промени мястото си на работа на повече от 100 километра от семейството си, не е могъл да бъде пълноценен негов член, бил е принуден да се раздели с притежаваното от него имущество, а впоследствие и със семейството си, указват на причинени имуществени вреди на въззивника-ищец много по-големи по сила и интензитет в сравнение с по-разпространените случаи, предмет на разглеждане по ЗОДОВ. Ето защо настоящият състав намира, че справедливия размер на обезщетението за претърпени неимуществени вреди от Б. Д. следва да бъде в размер на 40000 лева.

По изложените съображения обжалваното решение следва да се отмени в частта му, с която е отхвърлен иска на Б. П. Д. за присъждане на обезщетение за претърпени неимуществени вреди, в резултат на привличането му на 20.01.2011 г. като обвиняем по ДП № 26П/2010 г. на СО-СГП, прок. преп. № 4-4474/2010 г., за престъпление по чл. 302, т. 2, б., „А“, вр. чл. 301, ал. 1, пр. 1 и 2, алт. 1 от НК, прекратено на 03.12.2015 г. на основание чл. 243, ал. 1, т. 1 във вр. чл. 24, ал. 1 от НПК, тъй като деянието не е извършено, в размер над присъдения от 25000 лева до 40000 лева, каквото по същество следва да се присъди в размер на още 15000 лева, ведно със законната лихва, считано от 03.08.2017 г. до окончателното плащане. В останалите му части решението следва да се потвърди като правилно. На ищеца следва да се присъдят допълнително разноси за адвокатско възнаграждение за първоинстанционното производство в размер на 430.14 лева. Жалбоподателят-ищец претендира за присъждане на разноси за въззивното производство. Такива той е заплатил за държавна такса в размер на 5 лева и за адвокатско възнаграждение в размер на 2000 лева по договор за правна защита и съдействие от 23.05.2022 г., от което съразмерно на обжалваната част му се дължи сума от 878.57 лева, или общо разноси от 1308.72 лева.

Предвид изложените мотиви, съдът

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Решение № 260188 от 18.05.2022 г. по гр.д. 1667/2020 г.

Окръжен съд – Пловдив, В ЧАСТТА, с която е отхвърлен предявения от Б. П. Д. с ЕГН - *****, с адрес: град П., ул. „Е.П.“ № 37, против П. на РБ – С., бул. „В.“ № 2, иск за заплащане на сума в размер над 25000 лева до 40000 лева, равняваща се на 15000 лева, представляваща обезщетение за неимуществени вреди – дискредитиране на доброто му име и на авторитета му в обществото; сриване на самочувствието му; затваряне се в себе си и трудна комуникация дори с близки приятели и със семейството; лесно изнервяне и повишаване на кръвното налягане; силен психоемоционален стрес, притеснение, отчаяние и безнадеждност за бъдещето, семейни конфликти и финансови проблеми, в резултат на привличането му на 20.01.2011 г. като обвиняем по ДП № 26П/2010 г. на СО-СГП, прок. преп. № 4-4474/2010 г., за престъпление по чл. 302, т. 2, б., „А“, вр. чл. 301, ал. 1, пр. 1 и 2, алт. 1 от НК, прекратено от Прокуратурата на 03.12.2015 г. на основание чл. 243, ал. 1, т. 1 във вр. чл. 24, ал. 1 от НПК, тъй като деянието не е извършено и вместо него ПОСТАНОВЯВА:

ОСЪЖДА П. на РБ - С., бул. „В.“ № 2 да заплати на Б. П. Д. с ЕГН - *****, с адрес: град П., ул. „Е.П.“ № 37, допълнително сумата от 15000-петнадесет хиляди лева, представляваща обезщетение за неимуществени вреди – дискредитиране на доброто му име и на авторитета му в обществото; сриване на самочувствието му; затваряне се в себе си и трудна комуникация дори с близки приятели и със семейството; лесно изнервяне и повишаване на кръвното налягане; силен психоемоционален стрес, притеснение, отчаяние и безнадеждност за бъдещето, семейни конфликти и финансови проблеми, в резултат на привличането му на 20.01.2011 г. като обвиняем по ДП № 26П/2010 г. на СО-СГП, прок. преп. № 4-4474/2010 г., за престъпление по чл. 302, т. 2, б., „А“, вр. чл. 301, ал. 1, пр. 1 и 2, алт. 1 от НК, прекратено от Прокуратурата на 03.12.2015 г. на основание чл. 243, ал. 1, т. 1 във вр. чл. 24, ал. 1 от НПК, тъй като деянието не е извършено, ведно със законната лихва върху главницата от 15000 лева, считано от 03.08.2017 г. до окончателното й плащане.

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 260188 от 18.05.2022 г. по гр.д. 1667/2020 г.

Окръжен съд – Пловдив в останалите му части.

ОСЪЖДА П. на РБ, с адрес: С., бул. „В.“ № 2 да заплати на Б. П. Д. с ЕГН - *****, с адрес: град П., ул. „Е.П.“ № 37, допълнително сумата от 430.14 лева- четиристотин и тридесет лева и четиринадесет стотинки, представляваща разноси за първоинстанционното производство, както и сумата от 878.57 лева-осемстотин седемдесет и осем лева и петдесет и седем лева, представляваща разноси за въззивното производство.

Решението подлежи на обжалване пред Върховен касационен съд на Република България при условията на чл. 280, ал. 1 от ГПК в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____